

قانون هوای پاک برای تهرانی‌ها کار نمی‌کند

صفحه ۱۶ را بخوانید

صفحه ۷ را بخوانید

چرا ایران در تله آمریکانی افتد؟

۳۱ دید برای رد توافق موقت هسته‌ای

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران

صدای نخبگان، نگاه جوانان

۶ صفحه

تهران و واحدهای

دانشگاهی ۳۰۰۰ تومان

شهرستان‌ها ۲۰۰۰ تومان

شماره مسلسل ۴۲۵۶

شماره ۵ بهمن ۱۴۰۰

۲۲ جمادی الثانی ۱۴۴۳

۲۵ ژانویه ۲۰۲۲

شماره ۳۵۱۸

فرهنگستان

جزئیات عجیب از پرونده ۳۴ هزار میلیارد تومانی شرکت قطعه‌ساز کروز

ماشین تخلیفات فول آپشن

صفحه ۸ را بخوانید

رویه همیشگی صداوسیما درباره آرشیو چگونه بوده است

دسترسی هستند سازان به آرشیو در انتظار تحول

۱۷، ۱۷

کشمکش حقوقی برای تعیین تکلیف کنکور سراسری

سرنوشت کنکور ۱۴۰۲ در انتظار تصمیم شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱۷

گفتاری از سید یاسر جبرائیلی درباره دانشگاه تمدن ساز و مساله اقتصاد

در قواعد بازی نئولیبرال‌ها بازی نکنیم

۱۱

نکته

گفتاری از سید یاسر جبرائیلی درباره دانشگاه تمدن ساز و مساله اقتصاد

در قواعد بازی نئولیبرال‌ها بازی نکنیم

طبیعتا اگر کشور مستعمره‌ای بخواهد با استعماری از این دست مقابله کند، راه آن استقلال سرزمینی است. چون آمده‌اند سرزمین شما را تصرف کرده‌اند، قواعد استعمار را به شما تحمیل کرده‌اند، حالا اگر شما می‌خواهید از شر این استعمار نجات پیدا کنید، باید اشغالگر را بیرون کنید. به همین دلیل، در دوران استعمار کهنه، راه مبارزه با استعمار، مبارزه با اشغالگری بود، یعنی باید اشغالگر را از سرزمین تان بیرون می‌کردید.

اما پایاں دوره استعمار کهنه یعنی الگوی اشغال سرزمینی مدل استعمار تغییر کرد که از آن به عنوان «استعمار نو» یاد می‌کنیم. ویژگی این دوره چیست؟ دوره‌ای است که انقلاب صنعتی دوم در غرب شروع شده است. هم قدرت تولید انبوه غرب افزایش پیدا کرده و هم مستعمراتی که قبلا تحت اشغال نظامی بودند، صنعت زدایی شده‌اند، یعنی شما از یک سوبه عنوان استعمارگر قدرتمند شده‌اید، قدرت تولید انبوه تان افزایش پیدا کرده و در نقطه مقابل تولید رادر مستعمرات نابود کرده‌اید. اینجا اصلان بازی به اشغال نظامی ندارد. چه کاری کنید؟ باید استقلال سرزمینی را به مستعمره اعطا کنید و بگویند مستقل هستید. استقلال تان را به رسمیت می‌شناسیم اما استقلال سیاسی به این معنا را که یک کشور برای خودش تصمیم بگیرد، همچنان در دست خودتان نگه می‌دارید. با چه ابزاری؟ با دیکتاتورهای بومی دست‌نشانده، در واقع مدل استعمار نو این شد که با حمایت خودشان در کشورهایی که می‌خواهند استعمارشان کنند، یک دیکتاتور بومی دست‌نشانده سرکار بیاورند و به وسیله آن دیکتاتور، قواعد استعمار را به کشور مستعمره تحمیل کنند. در دوره استعمار کهنه تحمیل قواعد استعمار با اشغال نظامی، به‌زور سرزیزه و به واسطه حاکم نظامی منصوب از طرف استعمارگر بود. در این دوره دیکتاتور بومی منصوب می‌کنند تا همان قواعد را به قربانی تحمیل کنند. این نوع استعمار بیشتر استعمار آمریکایی است، پس این استعمار از جنس نوبوده، چون دوران، دوران سلطه و ابرقدرتی آمریکا است. در دوره‌ای که انگلیس ابرقدرت بود مدل استعمار کهنه پیاده شد اما در دوره جدید، آمریکایی‌ها این مدل استعمار نو را که ابزار و واسطه اش دیکتاتورهای بومی دست‌نشانده بودند، ابداع و ایجاد و بقیه استعمارگران غربی نیز از این الگو تبعیت کردند یا در حاشیه آمریکا به سبب هم‌پیمانی با آمریکا مواهزی از استعمار هم به آنها رسید. نام این مدل را Open doors and closed frontiers گذاشتند، درهای باز و مرزهای بسته. به این معنا که ما مرزهای شما را به رسمیت می‌شناسیم. مرزها بسته در اختیار شما، اشغال تان نمی‌کنیم اما دروازه‌های کشور را باید برای چپاول مان باز نگه دارید. چه کسی این درها را باز می‌کند؟ آقای دیکتاتور بومی دست‌نشانده که درها را برای تصرف و غارت منابع بازمی‌گذارد.

ادامه در صفحه ۱۴

ر ا تصرف کنیم. این بود که کمپانی هند شرقی-اسمش هند شرقی است ولی می‌دانید کمپانی انگلیسی است که برای چپاول هند تاسیس شد و تا سال ۱۸۵۸ هند دست این کمپانی بود سال ۱۶۱۹ یک فرمان سلطنتی ویژه در جهت نگرانی و دغدغه‌ای که در آن نامه مطرح شده بود، از فرمانروای وقت گورکانی، اورنگ‌زیب دریافت کرد. فکر می‌کنید این فرمان چه بود؟ طی این فرمان کمپانی هند شرقی از پرداخت عوارض صادرات کالا به بنگال معاف شد. یعنی تعرفه صادرات انگلیس به بنگال که قطب صنعتی هندوستان بود، صفر شد. تجارت آزاد را به صورت یک طرفه به آن تحمیل کردند. این فرمان در سال ۱۷۱۷ توسط «فرخ سیر»، فرمانروای وقت گورکانی علاوه بر بنگال، گوجارات و دکان را نیز شامل شد و دروازه‌های هند را روی محصولات انگلیسی باز کرد. طبق منطق لیبرال‌ها، این آزادسازی تجاری یک لطف در حق هند بود و صنایع آن قاعدتا در اثر رقابت آزاد باید شکوفا شده باشند. خیلی جالب است بدانید هند قبل از ورود استعمار انگلیس ۲۳ درصد منسوجات جهان را تولید می‌کرد. منسوجات هندی به آفریقا و آسیا و اروپا صادر می‌شد؛ اما در نتیجه این آزادسازی تجاری تحمیلی و تصرف بازارش توسط منسوجات انگلیس، ویران شد. صنعت نساجی هند که سنتی بود و هنوز مدرن نشده بود، در رقابت با صنعت نساجی مکزیکه انگلیس برخلاف منطق لیبرال‌ها نه تنها در اثر رقابت پیشرفته نشد، بلکه طبیعتا در اثر هجوم منسوجات انگلیسی نابود شد. سال ۱۷۵۷ یعنی در عرض ۴۰ سال-انگلیس کنترل اقتصاد بنگال را کاملا به دست گرفت. پیرو این صنعت زدایی تحمیل شده، شهرهای سابقا ثروتمند هند تبدیل به ویرانه‌های فقر شدند. طبیعی است که وقتی تولید شما از بین رفت، صادرات شما از بین رفت، مصرف تان که از بین نمی‌رود. شما وقتی کشوری هستید که کالا تولید می‌کنید، این کالای تان را هم خودتان مصرف می‌کنید، هم صادر می‌کنید، تجارت دارید. حال وقتی تولید شما را نابود کردند، مصرف را از کار می‌کنید؟ می‌خواهید برای مصرف وارد کنید، منابعش را از کجا تامین می‌کنید؟ هند را به سمت اینکه مواد خام صادر کند و مصنوعات انگلیسی را وارد کند، گرایش دادند. شما برای تامین ارز واردات نیاز به منابع مالی دارید. این منابع مالی را از کجا می‌آورد؟ صنعتی که دیگر ندارد محصولاتش را صادر کنید، لذا باید مواد خام صادر کنید؛ همان اتفاقی که در آن نامه مشهور نوشته شده بود، رخ داد. یعنی صادرات هند به انگلیس معکوس و هند تبدیل به یک کشور واردکننده شد و عصر وابستگی آغاز گشت.

من امروز می‌خواهم در حوزه اقتصاد این بحث را کمی باز کنم. اگر دقت بفرمایید حضرت آقای روی دو نکته تاکید دارند؛ یکی غارت منابع که مثال نفت و گاز را زدند، یکی هم تصرف بازار. ما معتقدیم استعمار همین دو هدف را دارد. یعنی استعماری آید تا منابع شما را غارت و بازار شما را تصرف کند. سایر ابزارهایی که استعمار به کار می‌گیرد از جمله ابزار سیاسی، ابزار فرهنگی، ابزار نظامی و... اینها همه وسیله‌ای هستند برای تحقق این دو هدف؛ اینها خودشان هدف نیستند، وسیله هستند. سایر ابزارها یک سیر تکوینی داشته که حضرت آقا فرمودند مدرن تر شده‌اند. من از دوران استعمار کهنه تا استعمار فرانو می‌خواهم جلو بیاوم و بعد ببینیم این ابزاری که دشمن استفاده کرده است در عرصه اقتصاد و امروز مدرن تر شده، چه سیر تکوینی را طی کرده و امروز آن ابزار مدرن چیست؟ نسبت دانشگاه با آن ابزار مدرن چیست؟ اتفاقا موضوع بحث ما همین است و بیشترین رقابت رانیز همین دانشگاه با آن ابزار مدرن استعمار دارد و باید به آن بپردازیم. در دوره نخست استعمار که توسط کشورهای اروپایی به ویژه اسپانیا، پرتغال و انگلیس آغاز شد و از آن به عنوان استعمار کهنه یاد می‌شود، مدل استعمار این بود که استعمارگر می‌رفت سرزمین مستعمره را به اشغال نظامی خودش درمی‌آورد. این اتفاق مربوط به چه زمانی است؟ این تقریبا بعد از انقلاب صنعتی اول است که اروپا توانسته است از شیوه تولید سنتی فاصله گرفته و به سطحی ابتدایی از تولید انبوه و سطحی از قدرت حمل و نقل به ویژه حمل و نقل دریایی برسد. این دوران استعمار کهنه است. می‌فقتند سرزمین مستعمره را به اشغال کامل درمی‌آوردند و استقلال آن سرزمین را کاملا از او می‌گرفتند. یک مثال بارز برای استعمار کهنه، هند است. انگلیسی‌ها فتنه هند را اشغال کردند و با زور سرزیزه قواعد استعمار را بر این کشور تحمیل کردند. انگلیسی‌ها وقتی وارد هند شدند، دیدند شهر بمبئی از منجستر پیشرفته تر است. این بود که اولین نامه‌ای که به ملکه وقت نوشتند و همدارایی که می‌دادند، این بود که ما باید بازار انگلیس در برابر صادرات هند صنایع کنیم و در مقابل بازار هند را روی محصولات و منسوجات انگلیسی بکشاییم. عبارت‌شان این است: «اگر ما نتوانیم جریان تولید و صادرات هندوستان به انگلیس را معکوس کنیم بی‌تردید باورشکستگی مواجه خواهیم شد». اهمیت بازار را می‌بینید؟ می‌گوید باید این بازار روی ما باز شود. ما باید این فرآیند صادراتی را که از هند به انگلیس وجود دارد، معکوس کنیم. ما باید بازار اینها

اینجانب بارها تکرار و بر آن تاکید شده، به خاطر همین تاثیر شگرفی است که اقتصاد می‌تواند بر زندگی امروز و فردای جامعه بگذارد. اما اقتصادی که دشمن می‌خواهد چیست و از چه مسیری این اقتصاد را دنبال می‌کند و هدفش چیست؟ اینجا هم لازم است بیانی از حضرت آقا بخوانم و بعد وارد بحث خودم شوم. خیلی دقیق است این تعبیر. خواهش می‌کنم در آنچه دشمن و غرب برای ما تجویز می‌کند، دقت بفرمایید. حضرت آقا می‌فرمایند امروز آمریکا منافع خودش را در دنیا تعریف کرده-پنهانی هم نیست- در مقالات‌شان نوشته‌اند، در تحلیل‌های سیاسی‌شان، منافع خودشان را تعریف کرده‌اند. منافع آنها عبارت است از ایجاد دنیای یک قطبی- یعنی در رأس مجموعه کشورهای عالم، دولتی به نام دولت آمریکا است و در بدنه، انواع و اقسام دولت‌ها هستند، بعضی دارای قدرت علمی و پیشرفت‌های علمی و دارای توان نظامی اند؛ باید با آنها به نحوی ساخت و در معارضا با آنها، منافع آنها را بر منافع خود ترجیح داد -این تحلیل آمریکایی است- دولت‌هایی هم هستند که از اقتدار نظامی یا اقتدار اقتصادی برخوردار نیستند؛ اسم‌هایی برای آنها گذاشته می‌شود: کشورهای در حال توسعه، کشورهای در اصطلاح قبلی-جهان سوم. از همه فرصت‌های اینها که می‌توان برای توسعه اقتدار آمریکا استفاده کرد، باید استفاده شود. اگر به انرژی آنها احتیاج داریم نفت آنها، گاز آنها-باید راه را به سمت نفت و گاز آنها به هر کیفیتی باز کرد. اگر به بازار مصرف آنها احتیاج داریم، به هر کیفیتی که ممکن است باید این راه را به بسوی بازار مصرف آنها باز کرد. اگر به حضور سیاسی و اقتصادی میان آنها نیاز است باید این راه را گشود. اگر دولت‌های مزاحمی در آن کشورها بر سر کارند، باید آن دولت‌ها را کنار زد. اگر اندیشه‌های مزاحمی در آن کشورها وجود دارد، باید آن اندیشه‌ها را از فضای ذهنی جامعه زدود. اگر شخصیت‌هایی در آن کشورها هستند که می‌شود آنها را خرید، باید خرید. اگر نیروهایی در آن کشورها هستند که می‌شود آنها را به عنوان نیروی فشار علیه دولت‌هایی که با این سیاست مخالفند استفاده کرد، باید خرج کرد و به کار برد. این سیاست استکباری است. امروز آمریکا این سیاست را دارد. یک روز انگلیس داشت، آن روزی که در شرق و غرب دنیا حاکمیت پادشاهی انگلیس تثبیت شده بود؛ در آسیا، در شبه‌قاره هند، در استرالیا، در کانادا و در جاهای دیگر. قبل از آن هم روسیه تزاری نسبت به همان منطقه محدودی که روی آن نفوذ و فشار داشت، این سیاست را اعمال می‌کرد. البته امروز ابزارها مدرن تر و وسایل پیشرفته تر شده‌اند.

آذرماه ۱۴۰۰ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه تهران، سلسله نشست‌هایی را با عنوان «دانشگاه تمدن ساز» با هدف تبیین نقش دانشگاه در گام دوم انقلاب اسلامی و با محوریت بیانیه گام دوم رهبر حکیم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خاتمی‌مطهری (مدظله‌العالی) برگزار کرد. یکی از سخنران‌های این نشست‌ها سید یاسر جبرائیلی پژوهشگر اقتصاد سیاسی بود، در ادامه متن کامل سخنرانی وی را که در روز نهم آذرماه ۱۴۰۰ در مسجد دانشگاه تهران ایراد شده است، می‌خوانید.

۱۱۱

بسم الله الرحمن الرحيم
الصلوة والسلام علی سیدنا ونبینا نبی الرحمة وعلی الأرواح الطاهرة من أهل بیته وأولاده والأشیاع الزاهرة من أولیائه وأحفاده
لازم می‌دانم از مدیریت محترم دانشگاه تهران و نهاد محترم نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه تشکر کنم که این برنامه از ترتیب دادند و فرصتی برای گفت‌وگوی ما با دانش‌جویان عزیز فراهم شد. موضوعی که فرمودند خدمت‌تان با شایم، بحث اقتصاد ایران در گام دوم و اقتصاد تمدن ساز و نقش دانشگاه در این باب است، می‌دانید تمدن سازی در خلا اتفاق نمی‌افتد، یعنی این طور نیست که شما با یک زمین بایری مواجه بمانسید یا زمین آماده‌ای و مصالح آماده‌ای برای زمین فراهم شود و شما شروع به تمدن سازی کنید. شما در شرایطی باید تمدن اسلامی بسازید که تمدن‌های رقیب و مشخصا یک تمدن رقیب بزرگ به نام تمدن غرب در حال رقابت و بلکه دشمنی با شماست و بدون مقابله و دفع شر این تمدن که انسان و جامعه و تاریخ را به شکل متفاوتی از شما می‌خواهد نمی‌توانید تمدن بسازید. در زمین نئولیبرالیسم، اقتصاد مقاومتی جوانه نخواهد زد. در زمین تمدن غرب هم تمدن اسلامی نمی‌شود بنا کرد. برای پرستیدن الله باید اله‌های موجود را نفی کرد. لذا آنچه من می‌خواهم خدمت شما عرض کنم این است که ابتدا مروری کنیم و بدانیم اقتصاد بیانیه گام دوم از ما چه می‌خواهد و اقتصادی که تمدن غرب تجویز می‌کند چه می‌خواهد و دنبال چیست و چه آثاری برای ما به همراه دارد و سپس وارد شویم به نقش دانشگاه که دانشگاه چه نقشی باید در این کارزار ایفا کند. حضرت آقا در بیانیه گام دوم می‌فرمایند اقتصاد یک نقطه کلیدی تعیین کننده است. اقتصاد قوی، نقطه قوت و عامل مهم سلطه‌ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه ضعف و زمینه‌ساز نفوذ و سلطه‌مذخالت دشمنان است. فقر و غنا در ما دیات و معنویات بشر، اثر می‌گذارد. اقتصاد البته هدف همه جامعه اسلامی نیست، اما وسیله‌ای است که بدون آن نمی‌توان به هدف‌ها رسید. تا کاید بر تقویت اقتصاد مستقل کشور که مبتنی بر تولید انبوه و با کیفیت و توزیع عدالت محور و مصرف به‌اندازه و بی‌اسراف و مناسبات مدیریتی خردمندانه است و در سال‌های اخیر از سوی

انا لله و انا الیه راجعون
جناب آقای مجتبی حسینی
با نهایت تاسف ضایعه درگذشت آن عزیز گرامیتان را خدمت شما و خانواده محترم تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای روح پاک آن مرحوم علو درجات و مغفرت الهی و برای خانواده محترم صبر جمیل آرزو نمودیم.
روزنامه فرهیختگان

انا لله و انا الیه راجعون
جناب آقای شیرازیان
با نهایت تاسف ضایعه درگذشت عموی گرامیتان را خدمت شما و خانواده محترم تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای روح پاک آن مرحوم علو درجات و مغفرت الهی و برای خانواده محترم صبر جمیل آرزو نمودیم.
مدیریت و همکاران مرکز نشر دانشگاه آزاد اسلامی

انا لله و انا الیه راجعون
جناب آقای شیرازیان
مصیبت وارده را به شما و خانواده محترم تان تسلیت عرض می‌نمایم و برای آن مرحوم مغفرت و برای شما صبر و اجر از درگاه خداوند مسالت داریم.
روزنامه فرهیختگان

سازمان آگهی‌های روزنامه فرهنگستان
Advertisement's Organization
تلفن: ۰۲۱-۶۶۳۴۸۰۴۶-۶۶۳۴۸۰۱۸
فکس: ۰۲۱-۶۶۳۴۸۰۱۷
تاس یا ما :
ایمیل: a66348018@gmail.com